

SEISKALUOKKA

Itsetuntemus ja sukupuoli

Tavoite ja toteutus

Tunnin tavoitteena on, että oppilaat pohtivat sukupuolen vaikutusta kykyjensä ja mielenkiinnon kohteidensa muotoutumisessa. Tarkastelun kohteena on sukupuolen merkitys myös nuoren koulutusvalintojen ohjaajana.

- Opetusmateriaaliin sisältyy yhden tunnin (n. 60 min) opetusrunko, opettajan ohjeet ja tehtävämateriaali.
- Opettaja voi pitää koko tunnin kyseisen rungon mukaisesti tai ottaa siitä osia yhteen tai useampaan tuntiin.

Tunnin sisältö

1. Millainen minä olen -janatehtävä(n. 25min)

- Opettaja esittää 10 väittämää yksilön ominaisuuksista, kyvyistä ja mielenkiinnon kohteista. Oppilaat ottavat väittämiin kantaa liikkumalla janalla kyllä – ei -akselilla ja perustelevat näkemyksiään.
- Tehtävän lopuksi voidaan pohtia sukupuoleen liitettyjen odotusten vaikutusta nuorten käsitykseen itsestään.

2. Mikä minua kiinnostaa -haastattelu/ennakkotehtävä (n. 25min)

- Nuori haastattelee kotitehtävänä ennen tuntia vanhempaansa tai muuta aikuista hänen nuoruuden harrastuksista, mielenkiinnonkohteista ja ammatinvalinnasta. Haastattelussa pohditaan sukupuolen vaikutusta valintoihin.
- Haastattelut puretaan neljän hengen ryhmissä.
- Ryhmissä jatkaen nuoret tekevät toisilleen samankaltaiset haastattelut , jonka jälkeen vastauksista käydään keskustelua.

3. Mitä voin tehdä -tarina (n. 10min)

- Ajatuksia herättävä tarina siitä, miten sukupuoleen liitettävät mielikuvat ohjaavat ajatteluamme ja valintojamme.
- Tehtävä ei vaadi lopuksi purkamista.

1. Millainen minä olen -janatehtävä

**AIVAN
SAMA
MULLE**

Millainen minä olen –janatehtävä

Opettajan ohjeet

Sukupuolille asetetut odotukset voivat ohjata käsitystä omista kyvyistä ja siten myös toteuttaa itseään. Tässä tehtävässä oppilaiden liikkumiseen janalla ja heidän esittämiinsä perusteluihin ja vastauksiin saattavat vaikuttaa esimerkiksi sukupuoleen liitettävät stereotyyppiset odotukset tai oppilaiden ryhmähenki. Tehtävän tarkoitus on saada nuoret pohtimaan omia kykyjään ja ominaisuuksiaan, saada heidät huomaamaan kuinka muiden odotukset tai sukupuoleen liitetyt stereotyyppiat voivat vaikuttaa käsityksiin itsestä ja rohkaista nuoria olemaan omia itseään. Sukupuolen ei pitäisi olla rajoite yksilön tekemisille tai koulutusvaihtoehdoille.

1. Diasarjaan on koottu Kuka minä olen -janatehtävää varten väittämiä, jotka liittyvät yksilöiden ominaisuuksiin, kykyihin, ja mielenkiinnonkohteisiin. Väittämät alkavat biologisista ominaisuuksista, jatkuvat kyvyillä, mielenkiinnonkohteilla, rajoituksilla ja päättyvät väittämiin, jotka mahdollisesti jakavat ryhmää tyttöihin ja poikiin.
2. Opettaja valitsee yhteensä 10 väittämää kaikkia viittä kategoriala hyödyntäen. Oppilaat ottavat kantaa väittämiin liikkumalla janalla. Janan toisessa päässä on kyllä -vaihtoehto ja toisessa ei -vaihtoehto. Janalla voi asettua eri kohtiin sen mukaan, mikä itseensä sopii.
3. Opettaja kysyy jokaisen väittämän kohdalla muutamilta oppilailta miksi he ovat sijoittaneet itsensä janalle juuri kyseisellä tavalla. Janalla ei ole oikeita tai vääriä paikkoja sijoittua, mutta oppilaiden täytyy perustella valintaansa, jolloin he tulevat pohtineeksi syvällisemmin näkemystään itsestään.
4. Opettaja ja oppilaat pohtivat yhdessä sukupuolijakoa aiheuttavien väittämien kohdalla (jos jakoa tulee olemaan) mistä kyseinen jako johtuu ja odotetaanko 7. luokkalaiselta tytöltä ja pojalta erilaista käyttäytymistä tai osaamista.

Millainen minä olen –janatehtävä

Väittämät

1. BIOLOGISET OMINAISUUDET

- Minulla on siniset silmät
- Minulla on pisamia
- Minulla on luonnonkiharat hiukset

2. KYVYT JA OPITUT TAIDOT

- Opin paremmin tekemällä kuin lukemalla
- Olen näppärä koneiden kanssa
- Olen liikunnallinen
- Osaan soittaa kitaraa
- Olen hyvä ihmistuntija
- Tulen hyvin toimeen ihmisten kanssa
- Tulen hyvin toimeen eläinten kanssa
- Minulla on hyvä kielipää
- Pidän itseäni luovana
- Olen hyvä numeroiden kanssa
- Hahmotan hyvin suuria kokonaisuuksia
- Osaan ajaa skootterilla

3 . MIELENKIINNON KOHTEET

- Pidän ruumiillisesta työstä
- Pidän luonnossa liikkumisesta

- Olen päivittäin facebookissa
- Pidän aina puhelinta mukana
- Pidän enemmän yksilölajeista kuin joukkuelajeista
- Voisin osallistua laulukilpailuun
- Pidän näyttelemisestä
- Tykkään vain oleskella
- Tutustun mielelläni eri maista tulleisiin ihmisiin
- Olen kiinnostunut opettamisesta

4. RAJOITTEET

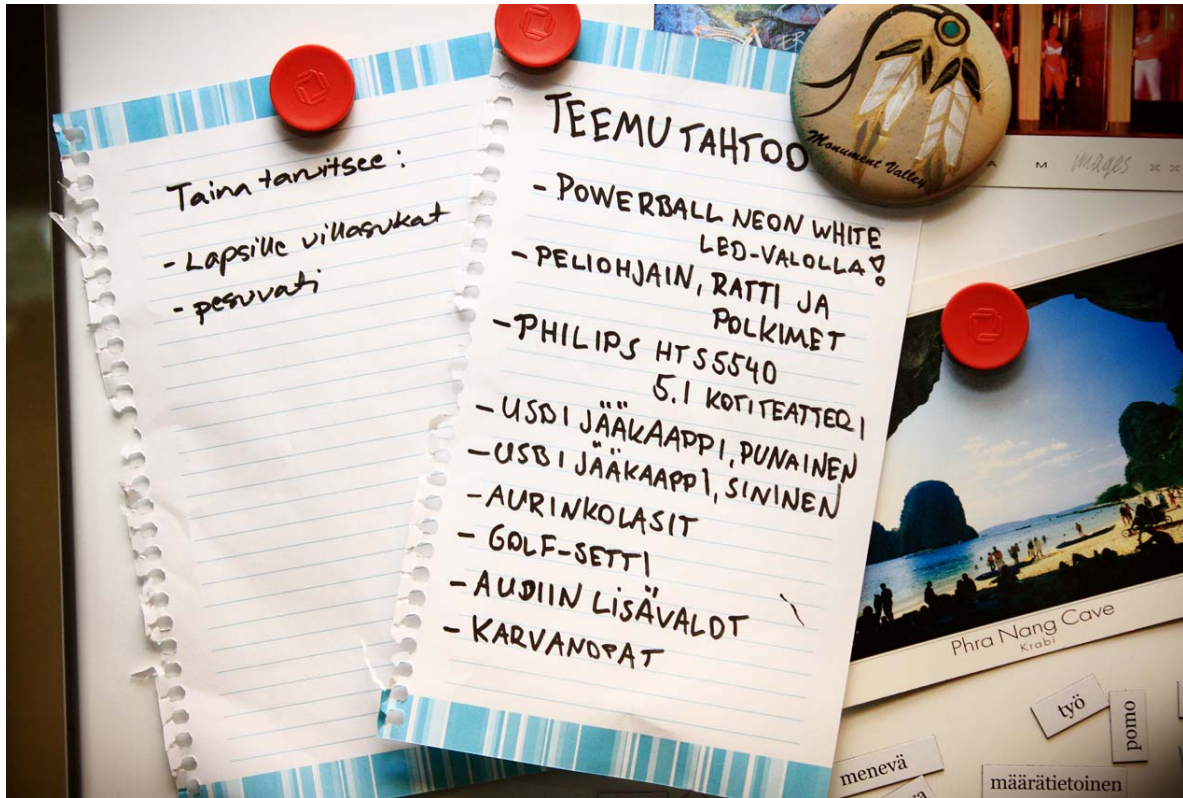
- Minulla on korkean paikan kammo
- En voisi käsitellä työssäni turkiksia
- En voisi olla työssäni veren kanssa tekemisissä

5. TOISINAAN SUKUPUOLEEN LIITETTÄVIÄ OMINAISUUKSIA (Valitse ainakin kaksi väittämää)

- Pidän päiväkirjaa
- Pidän tanssimisesta
- Olen kiinnostunut hoitotyöstä
- Minua kiinnostaa metsästys
- Voisin harrastaa motocrossia
- Voisin opiskella talonrakennusta

2. Mikä minua kiinnostaa -haastattelu

**AIVAN
SAMA
MULLE**

Mikä minua kiinnostaa – haastattelu/ennakkotehtävä

Opettajan ohjeet

1. Oppilaat haastattelevat materiaaliin sisältyvän haastattelulomakkeen avulla vanhempansa tai muuta aikuista ennen tätä oppituntia. Tarkoituksena on saada nuori ja vanhempi keskustelemaan vanhemman nuoruuden harrastuksista ja mielenkiinnonkohteista. Samalla kysymysten avulla pohditaan, mitkä asiat ovat vaikuttaneet vanhemman harrastuksiin ja myöhemmin ammatinvalintaan. Onko sukupuolella ollut merkitystä valintojen muotoutumisessa.
2. Oppilaat kirjaavat haastattelun vastaukset lyhyesti ylös haastattelulomakkeeseen.
3. Haastattelun tuloksia käydään tunnilla läpi neljän hengen ryhmissä. Oppilaat voivat kertoa toisilleen haluamiaan asioita vanhempiensa harrastuksista ja valinnoista.
  - Opettaja voi tiedustella löytyikö vanhempien vastauksista vain naiselle sopivia ammatteja?
  - Entä tarvitaanko jollekin alalle lisää miestyöntekijöitä?
4. Tämän jälkeen oppilaat haastattelevat toisiaan pareittain heille tarkoitetun haastattelulomakkeen avulla.
5. Haastattelujen jälkeen pohditaan seuraavia kysymyksiä opettajan johdolla:
  - Yllätytkö parisi mielenkiinnon kohteista?
  - Vaikuttiko sukupuoli vastauksiin ja olivatko esimerkiksi mielenkiinnon kohteet perinteisesti omalle sukupuolelle kuuluviksi miellettyjä?
  - Oliko vastauksissa yhtäläisyyksiä oman vanhemman vastauksiin?
  - Voisiko nuoren harrastuksista löytyä kenties myös tuleva ammatti?

3. Mitä voin tehdä -tarina

**AIVAN
SAMA
MULLE**

Mitä voin tehdä -tarina

Opettajan ohjeet

1. Opettaja jakaa tunnin loppuksi oppilaille tulostamansa Mitä voin tehdä –tarinan.
2. Tarkoituksena on herättää ajatuksia siitä, miten sukupuoli voi ohjata ajatteluamme ja valintojamme.
3. Tarina ei vaadi erillistä käsittelyä tai purkamista.

Lapin Letka
www.lapinletka.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

